

MÁRCIUS 25. –

URUNK MEGTESTESÜLÉSÉNEK HÍRÜLADÁSA -

GYÜMÖLCSOLTÓ BOLDOGASSZONY

Angyali üdvözléről

(részlet)

SZüz Mariához az Isten küldvén,
Gabriel Angyallal Szent Szüzet köszöntvén,
Idvözli, kedvét jelentvén.

Oh Szüz! meg-ujjúl Világ nevedben;
A' föld kereksege meg-épül nemedben;
Mert Istent fogadsz méhedben.

A' Szent Lélektül Kisded kezdődik;
Dávidnak székire mint Király tévődik;
Országa nem végeződik.

Gyümölcsoltó Boldogasszony – Urunk születésének hírüladása

Annuntiatio Beatae Mariae Virginis – Gyümölcsoltó Boldogasszony napja a megtestesülés, Isten Fiának Mária szüzi méhében történt fogantatásának ünnepe. Szűz Mária válasza az isteni megszólításra, a megváltás művének kezdete teszi jelessé e napot.

Gyümölcsoltó Boldogasszony, Urunk születésének hírüladása egyik legrégibb egyházi ünnepünk. Jézus születését kilenc hónappal megelőző nap, melyen Gábor főangyal meglátogatta Máriát Názáretben a megtestesülés örömhírével. 692-ben említik először, amikor a III. konstantinápolyi zsinat helyesnek ítélte a nagybőjtben történő ünneplését; eszerint már hosszú ideje ünnepelhették. A keleti liturgiák az ünnepet az Úr ünnepei között tartották számon, a II. Vatikáni Zsinat utáni liturgikus reform ehhez tért vissza.

Március 25-én az angyali üdvözléről emlékezik meg az Anyaszentegyház: Isten elküldte Gábiel arkangyalt, hogy hírül vigye Szűz Máriának az Istenanyaság nagy titkát: a Megváltó születését. Beteljesedett Isten ígérete; valóra vált a prófétai szó: a Szentlélek teremtő erejével a Boldogságos Szűz Istenanyává lett. Mária-ünnepként tartjuk számon, ám elsősorban a második

isteni személy megtestesüléséről szól, hiszen Jézus világba lépése hírüladásának rejtett eseményével kezdődött el. XVI. Benedek pápa szavaival: „Az Angyali Üdvözlét Szent Lukács evangéliumának elbeszélésében egy rejtve történt, egyszerű esemény – senki sem látta, senki sem tudott róla, csak Mária –, mégis meghatározó jelentőségű az egész emberiség történelmében. Amikor a Szűz kimondta igenjét az Angyal bejelentésére, Jézus megfogant, és általa új korszak kezdődött a történelemben.”

A szegedi eredetű Lányi-kódexben Testfogadó Boldogasszony, az Érdy-kódexben Asszonyunk Szűz Máriának szeplételen fogantatja, a lőcsei kalendáriumban (1642) Boldogasszony fogadása, a moldvai csángó Gajcsánában Gyimőcsótó az ünnepnap elnevezése. Az ünnepi szentmise liturgiájához Padányi Bíró Márton följegyzése szerint hozzátartozott a leborulás szép hagyománya: „Karácsony napján és a Szűz Mária napjain, főképpen pedig Gyümölcsoltó Boldogasszony, vagyis az Ige testesülése és fogantatása napján, a misemondó pap az isteni szolgálatban lévő több társaival együtt az oltár eleibe mégyen. Ott a legelső, legelső grádicson éppen a földig leborul, így imádja a megtestesült Igét és az isteni kegyességnek ebben kinyilatkoztatott titkát ilyen alázatossággal tiszteli.”

Az ünnep ihlette az Üdvözlégy és az Úrangyala imádságokat. Egy régóta élő hagyomány alapján Kiskunfélegyházán és közelében, a ferencszállási Szentkút tanyavilágában s a palóc Hangonyban ezer üdvözlégyet, a palóc Egerbocson, Bátorban és más környező falukban ezer Úrangyalát szoktak az ünnep vigíliáján az angyali üdvözlét emlékeztetere elvégezni. Az ájtatosság alkonyattól éjfélig tart. Gyöngyöspata jámbor asszonyai hajnali három órakor a Gyümölcsoltó Boldogasszony zsoltosmáját végzik; mint mondják, akkor jött Gábor angyal.

A magyar vallásos néphagyományban Gyümölcsoltó Boldogasszony az oltás, szemzés napja. Országsszerte általános szokás szerint e napon kell oltani a fákat, hiszen Szűz Mária is ekkor fogadta méhébe Jézust. Mint minden jeles naphoz, ez ünnephez is számos népszokás kapcsolódik: Székesfehérvár-Felsővároson a déli Úrangyala-harangszó idején sorra rázzák a gyümölcsfákat, hogy majd bőven teremjenek. A csíkszentmártoniak az ünnepen szedik az oltóágakat; s úgy tartják, hogy ahány nappal szólal meg ünnep előtt a pacsirta, utána még annyi nappal elhallgat. A tápiógyörgyei gazda ezen a napon kimegy a kertbe, és a gyümölcsfák törzsét keresztrel jelöli meg. A méhészek a röplyukakhoz is állítanak gallyakat, hogy fáikról a méhek majd jól mézeljenek. Budaörsön, Hőgyészen, Németbólyban a gazda e napon kitarja az istálló ajtaját, mintegy meghívja a fecskéket, Isten madarait, hogy házában fészkeljenek, mert az öregek hite szerint felérnek egy tűz ellen való biztosítással. Az érkező fecskék arra is intik a gazdát, hogy a tavaszi munkák ideje elérkezett.

Gyümölcsoltó Boldogasszony művészi ábrázolásain a Gábor angyal kezében vagy külön vázában látható liliom nem Mária tisztaságára, hanem a paradicsomi életfára utal, amelyből a megváltás sarjadzik.

„Valójában Mária igenje Krisztus igenjét vetítette előre, amikor a világba jött, ahogy a Zsidókhoz írt levél idézi a 39. zsoltárt: 'Nézd, megyek, Istenem, hogy teljesítsem akaratomat, amint a könyvtekercsben rólam írva van.' (Zsid 10,7)” „Mária válasza az angyalnak tovább folytatódik az egyházban, amely arra hivatott, hogy Krisztust megjelenítse a történelemben, készséggel kínálva fel szolgálatát, hogy Isten továbbra is meglátogathassa az emberiséget az ő

kegyelmével” – írja XVI. Benedek pápa. „A nagybőjti időszakban gyakrabban elmélkedünk a Szűzanyáról, aki a Kálvárián megpecsételte Názáretben kimondott igenjét. Jézussal, az Atya szeretetének tanújával egyesülve Mária megtapasztalta a lélek vértanúságát. Kérjük bizalommal az ő közbenjárását, hogy az egyház, küldetéséhez hűen, bátran tanúságot tegyen Isten szeretetéről az egész világnak.”

Magyar Kurír

*

Jankovics Marcell: Jelkép-kalendárium

(részlet)

„S én csüggtem ajkán... szótlanul... mint a gyümölcs a fán”

Március 25-e Jézus fogantatásának ünnepe. Régi magyar neve, Gyümölcsoltó Boldogasszony, és a hozzá fűződő gazdag hiedelemanyag mutatja, hogy az oltás, szemzés hagyományos napja volt e tájon. A jámbor néphit szerint azért, mert Mária is ezen a napon fogadta méhébe Jézust. Racionális elme nem látja itt az összefüggést, de lelkünk mélyén tudunk róla. A címben idézett Petőfi-sor a példa rá.

A legfőbb istenanya és a nőivarú, az istenfiú-gyümölcsöt termő világfa egymásnak megfelelő Föld és Tejút jelkép, láttunk már rá példát. A Bibliában a kép hasonlat-szinten maradt fenn, a messiási próféciákban, és az angyali üdvözlét szavaiban: „áldott a Te méhednek gyümölcse, Jézus”. A középkor látomásos festőinek fatábláin a faistenanya képzete ismét kivirágzik.

FORRÁS ÉS FOLYTATÁS: JELES NAPOK

http://jelesnapok.oszk.hu/prod/unnep/urunk_megtestesulesenek_hiruladasa_gyumolcsolto_boldogasszony